

Pedagogische huisstijl

Op basisschool St. Jozef willen we kwalitatief hoogwaardig onderwijs verzorgen, een heel essentiële voorwaarde is dat het pedagogisch handelen van de leerkracht op orde is. In deze pedagogische huisstijl staat beschreven hoe we op bs. St. Jozef vorm geven aan het pedagogisch handelen.

Theoretische onderbouwing

Op onze school werken we vanuit de basisbehoeften relatie, competentie en autonomie. Dit is afkomstig vanuit de 'self-determination theory' van Deci & Ryan¹. Luc Stevens heeft deze theorie vertaald in de context van het onderwijs². De theorie gaat ervan uit dat ieder mens gebouwd is om zichzelf te ontwikkelen en een natuurlijke behoefte heeft aan relatie, autonomie en competentie. Als in voldoende mate is voldaan aan de behoefte aan relatie ('anderen waarderen mij en willen met mij omgaan'), aan de behoefte aan autonomie ('ik kan het zelf, hoewel niet altijd alleen') en aan de behoefte aan competentie ('ik geloof en heb plezier in mijn eigen kunnen') is er welbevinden, motivatie, inzet en zin in leren.

Relatie

Kinderen hebben behoefte aan relatie, zowel met hun leerkrachten als met andere kinderen. Ze willen het gevoel hebben erbij te horen, deel uit te maken van een gemeenschap. Hoewel in een gemeenschap conflicten zijn en men rekening moet houden met elkaar, voelt men zich er in principe veilig. Kinderen en volwassenen voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor een goede sfeer en als het lastig is, kan de leerling rekenen op de steun van zijn leraar. In scholen hebben volwassenen veel invloed op de kwaliteit van de relaties. Niet door op de voorgrond te treden, maar juist door vanaf de zijlijn beschikbaar te zijn. Luisteren, vertrouwen bieden, optreden als het echt nodig is, uitnodigende omstandigheden creëren, het goede voorbeeld zijn, uitdagen en ondersteunen zijn belangrijke pedagogische voorwaarden voor het ontstaan van goede relaties.

Competentie

Kinderen willen laten zien wat zij kunnen en zichzelf als effectief ervaren. Dat vraagt uitdaging. Dat kan alleen als het onderwijs is afgestemd op de mogelijkheden en (basis) behoeften van de leerling. Niet opletten, niet meedoen, onderpresteren, niet durven, het zijn vaak tekenen van afstemmingsproblemen. Een leerkracht die de ontwikkeling van haar

¹ Deci, E. L. & Ryan, R. M. (2012). Self-Determination Theory. Handbook of Theories of Social Psychology: Volume 1, 416–437. <https://doi.org/10.4135/9781446249215.n21>

² Stevens, L. M. (2002). *Zin in leren*. Garant.

leerlingen serieus neemt, biedt de leerling ruimte om passende leerdoelen voor zichzelf te formuleren en voor hem haalbare resultaten te boeken. Een combinatie van hoge (en reële) verwachtingen en beschikbaarheid voor hulp en ondersteuning, zijn een goede basis voor het ontwikkelen van een gevoel van competentie.

Autonomie

Autonomie verwijst naar het gevoel onafhankelijk te zijn. Kinderen willen het gevoel hebben de dingen zélf te kunnen doen. Zélf kunnen beslissen, zelf keuzes maken. Dat kan alleen in een omgeving waarin de eigenheid van het kind gerespecteerd wordt. Een kind is er voor zichzelf, niet voor zijn ouders of voor de school. Kinderen hebben al jong behoefte zich te onderscheiden, hun eigen keuzes te maken. Het pedagogische antwoord hierop is het bieden van veiligheid, ruimte, begeleiding en ondersteuning soms en het waarborgen van de verbondenheid met de ander. Individuele vrijheid is belangrijk en wordt gestimuleerd, maar altijd in relatie met de ander en met behoud van diens vrijheid en jouw verantwoordelijkheid daarvoor. Autonomie verwijst altijd naar relatie.

Bij de omgang met de leerlingen wordt van de leerkracht verwacht dat hij of zij in het moment direct beslissingen neemt over hoe te handelen. De leerkracht moet onmiddellijk weten wat te doen of juist niet te doen. Ze kan het zich niet veroorloven al te lang stil te staan bij de afweging van de meest adequate reactie. De interactie tussen de leerkracht en de leerling is daarom van essentieel belang. Het gaat continu om de afstemming van het handelen op de behoefte op dit moment. De ene keer wacht je af, terwijl het de volgende keer nodig is om in te grijpen. De pedagogische tact bepaalt de kwaliteit van de interactie en daarmee de kwaliteit van de school.

Schoolbrede kapstokregels

We vinden het belangrijk dat bij het pedagogisch handelen in de gehele school een rode draad merkbaar is, zodat er duidelijkheid is en eenieder weet wat er van elkaar verwacht mag worden. Daarom hanteren we binnen onze school drie algemene kapstokregels. Op St. Jozef kennen we de volgende drie algemene kapstokregels:

- Wij zorgen er samen voor dat iedereen met plezier naar school komt.
- Ik oké, jij oké, iedereen oké.
- Ik ga netjes met materialen om.

De kapstokregels worden door de leerkracht samen met de leerlingen geconcretiseerd tot groepsafspraken waaraan de kinderen zich committeren. Deze groepsafspraken zijn zichtbaar in elke klas. We hopen dat dit bijdraagt aan preventie van ongewenst gedrag. Wanneer leerlingen zich niet aan afspraken houden, dan gaat de medewerker met de leerling hierover in gesprek.

Concreet observeerbaar gedrag

De pedagogische huisstijl komt voort vanuit onze kernwaarden Samen en Uniek. We kunnen de pedagogische aanpak op St. Jozef in twee grote lijnen verdelen:

- Samenwerken en samenleven
- Ik en mijn ontwikkeling

We hebben in onze pedagogische huisstijl uitgewerkt wat het concreet observeerbare gedrag van de leerkracht is om aan bovenstaande waarden te voldoen. Op deze manier is het voor iedere medewerker van St. Jozef duidelijk wat er van hem of haar verwacht wordt.

Algemeen

De leerkracht...

- Laat voorbeeldgedrag zien (respectvol,
- Is voorspelbaar (doen wat je zegt en zegt wat je doet/ uitleggen waarom een keuze wordt gemaakt)

Samenwerken en samen leven

De leerkracht...

- Maakt sfeer in de groep en bespreekt de omgang met elkaar;
- treedt op wanneer er om leerlingen gelachen wordt;
- bevordert solidariteit tussen leerlingen;
- voorkomt pestgedrag en reageert adequaat wanneer zich dat voordoet;
- Houdt rekening met (culturele) verschillen en eigenaardigheden.
- Laat leerlingen uitspreken;
- Luistert naar wat leerlingen te zeggen hebben;
- Stimuleert leerlingen naar elkaar te luisteren en eventueel verdiepingsvragen te stellen;
- Bevordert dat leerlingen interesse tonen in elkaar;
- Vormt zelf voorbeeld/rolmodel van respectvolle benadering;
- Spreekt leerlingen op een positieve manier aan;
- Spreekt leerlingen aan op ongewenst gedrag en stimuleert gewenst gedrag
- Hanteert gedrags- omgangsregels redelijk en consequent
- Geeft leerlingen de gelegenheid om samen te werken/ spelen en elkaar te helpen
- Praat niet over, maar met de ander

Ik en mijn ontwikkeling

De leerkracht...

- Maakt duidelijk de bijdrage van leerlingen waardevol te vinden;
- Accepteert dat kinderen fouten maken;
- Maakt zodanig contact met leerlingen dat zij zich op hun gemak voelen; geeft ruimte om emoties bespreekbaar te maken;
- Maakt weloverwogen gebruik van complimenten en correcties;
- Anticipeert op gedrag van leerlingen;
- Benut middelen om zelfstandig werken en leren mogelijk maken;
- Bevordert het zelf oplossen van ruzies of misverstanden;

- Laat leerlingen hun werk nakijken;
- Laat leerlingen zelfstandig keuzes maken;
- Laat leerlingen zelf de keuze maken in de hoeveelheid instructie;
- Spreekt expliciete en positieve verwachtingen uit naar leerlingen over wat ze aan kunnen, passend bij hun ontwikkeling;
- Laat merken in de ontwikkeling van leerlingen te geloven;
- Geeft niet op wanneer een leerling het antwoord op een vraag niet weet, maar stelt bijvoorbeeld een tussenvraag als opstapje naar het antwoord;
- Bevestigt als leerlingen verwachtingen waarmaken;
- Bemoedigt als leerlingen verwachtingen niet waarmaken.

In de bijlage staat de kijkwijzer zoals wij die op onze school hanteren. Indicator 1 van de kijkwijzer gaat over het bieden van een veilig, ondersteunend en uitdagend pedagogisch klimaat.

Bijlage: Kijkwijzer

De kijkwijzer bevat acht indicatoren. Gezamenlijk zijn deze bepalend voor de kwaliteit van het pedagogisch-didactisch handelen. We kunnen deze acht indicatoren opdelen in *vier domeinen, die opbouwen in complexiteit*. Het betreft:

1. Een veilig, ondersteunend en uitdagend pedagogisch klimaat → Hieronder valt indicator 1 (pedagogisch handelen);
2. Organisatorische voorwaarden voor het geven van een les → Hieronder vallen indicator 2 (effectief benutten onderwijstijd) en 3 (taakgerichte werksfeer);
3. Inhoudelijke en didactische aspecten van de les → Hieronder vallen indicator 4 (activerende directe instructie) en 5 (aanleren van strategieën voor denken en leren);
4. De differentiatie en afstemming tijdens de les → Hieronder vallen indicator 6 (systematisch volgen van vordering) en 7 (afstemming instructie en verwerking).

Indicator 8 'leerlingen zijn actief betrokken', is de enige indicator in de kijkwijzer die niet gaat over het gedrag van de leerkracht, maar over dat van de leerlingen. De mate van betrokkenheid van de leerlingen wordt beïnvloed door alle bovengenoemde aspecten.

Indicator 1 - Pedagogisch handelen (omgang met elkaar): veiligheid, ondersteuning, uitdaging				
aandachtspunten	goede praktijken	-	+	nvt
1.1 zorgt voor veiligheid	maakt de sfeer in de groep en de omgang met elkaar bespreekbaar			
	treedt op wanneer er om leerlingen wordt gelachen			
	bevordert solidariteit tussen leerlingen			
	voorkomt pestgedrag en reageert adequaat wanneer zich dat voordoet			
	houdt rekening met (culturele) verschillen en eigenaardigheden			
oordeel aandachtspunt		-	+	
1.2 ondersteunt het zelfvertrouwen	laat leerlingen uitspreken			
	luistert naar wat leerlingen te zeggen hebben			
	maakt duidelijk bijdragen van leerlingen waardevol te vinden			
	stimuleert leerlingen naar elkaar te luisteren			
	bevordert dat leerlingen interesse tonen in elkaar			
	vormt zelf voorbeeld/rolmodel van respectvolle benadering			
	spreekt leerlingen op een positieve manier aan			
	accepteert dat leerlingen fouten maken			
maakt zodanig contact met leerlingen dat zij zich op hun gemak voelen				
oordeel aandachtspunt		-	+	
1.3 handelt met invloed op gedrag, werkhouding, motivatie en attitude	maakt weloverwogen gebruik van complimenten en correcties			
	anticipeert op gedrag van leerlingen			
	spreekt leerlingen aan op ongewenst gedrag en stimuleert gewenst gedrag			
	hanteert gedrags en omgangsregels redelijk en consequent			
is in pedagogische zin in contact met leerlingen bij interventies				
oordeel aandachtspunt		-	+	
1.4 stimuleert leerlingen samen te werken en samen te spelen	geeft leerlingen de gelegenheid elkaar te helpen			
	geeft opdrachten waarmee samenwerken mogelijk/nodig is			
	geeft leerlingen de gelegenheid samen te spelen of samen opdrachten uit te voeren			
oordeel aandachtspunt		-	+	
1.5 stimuleert de zelfstandigheid van leerlingen	benut middelen die zelfstandig werken en leren mogelijk maken			
	bevordert het zelf oplossen van ruzies of misverstanden			
	laat leerlingen hun werk nakijken			
oordeel aandachtspunt		-	+	
1.6 laat leerlingen kiezen	laat leerlingen kiezen tussen alleen werken of samenwerken			
	laat leerlingen zelf volgorde, tijdstip, aanpak, plaats of hoeveelheid oefenstof bepalen			
	laat de leerlingen eigen leervragen formuleren			
oordeel aandachtspunt		-	+	

1.7 geeft expliciet blijk van hoge verwachtingen	spreekt expliciete en positieve verwachtingen uit naar leerlingen over wat zij aankunnen (feedforward) passend bij hun ontwikkeling (relatie met indicator 6)				
	laat merken in de ontwikkeling van leerlingen te geloven				
	geeft niet op wanneer een leerling het antwoord op een vraag niet weet, maar stelt bijvoorbeeld een tussenvraag als opstapje naar het antwoord				
	bevestigt als leerlingen verwachtingen waarmaken				
	bemoedigt als leerlingen verwachtingen niet waarmaken				
oordeel aandachtspunt		-	+		
OORDEEL INDICATOR 1 PEDAGOGISCH HANDELEN Norm: 1.1-1.2 - 1.3 (veiligheid en ondersteuning)		O	Z	V	G

Indicator 2 - Effectief benutten onderwijstijd ('time on task')					
Aandachtspunten	goede praktijken	-	+	nvt	
2.1 laat geen tijd verloren gaan aan het begin van de les en bij leshervattingen	handhaaft schoolregels over op tijd beginnen				
	spreekt ouders/verzorgers die leerlingen te laat brengen daarop aan conform schoolbeleid				
	gaat adequaat om met leerlingen die te laat (binnen) komen, zodat geen tijdverlies optreedt				
	zorgt voor zo min mogelijk tijdverlies bij lesovergangen				
oordeel aandachtspunt		-	+		
2.2 besteedt de geplande tijd daadwerkelijk aan lesgeven	laat geen tijd verloren gaan tijdens de les				
	laat geen 'dode' momenten ontstaan				
	laat de leerlingen niet wachten				
	laat zich niet afleiden door irrelevante zaken of gebeurtenissen				
oordeel aandachtspunt		-	+		
2.3 laat de les verlopen volgens een adequate planning	heeft de les gepland				
	de planning van de les stemt overeen met de doelen (zie 4.2)				
	stimuleert leerlingen door te werken				
	afwisseling in instructie en begeleiding in de groep(en) is evenwichtig				
	zorgt in combinatiegroepen dat de instructie evenwichtig is verdeeld over beide groepen				
	zorgt dat leerlingen weten aan welke opdracht /taak zij moeten werken				
	zorgt dat leerlingen weten hoeveel tijd ze hebben voor taken				
	zorgt voor relevante opdrachten als leerlingen minder dan de geplande tijd nodig hebben (zie 7.2)				
oordeel aandachtspunt		-	+		
OORDEEL INDICATOR 2 EFFECTIEF BENUTTEN ONDERWIJSTIJD ('time on task') Norm: 2.2-2.3 (benutten geplande tijd)		O	Z	V	G

Indicator 3 - Doelmatig klassenmanagement					
Aandachtspunten	goede praktijken	-	+	nvt	
3.1 zorgt voor een ordelijk verloop van de les	het in- en uitgaan van de klas verloopt ordelijk				
	treedt tijdig en passend op bij ordeverstoringen				
	houdt overzicht over de groep				
	heeft overzicht op de groep				
oordeel aandachtspunt		-	+		
3.2 zorgt voor efficiënte organisatie van de les	lesmaterialen zijn ordelijk en toegankelijk georganiseerd				
	heeft de klas zo ingericht dat de leerkracht tijdens de instructie goed zichtbaar is				
	heeft de klas zo ingericht dat leerlingen zich door de klas kunnen bewegen zonder elkaar te storen				
	heeft de klas zo ingericht dat instructie aan kleine groepjes of individuele leerlingen mogelijk is				
	het uitdelen van werk is goed georganiseerd				
	het groeperen van leerlingen is goed georganiseerd				
oordeel aandachtspunt		-	+		
3.3 leert leerlingen effectief om te gaan met uitgestelde aandacht	heeft leerlingen geleerd zelfstandig te werken				
	leerlingen weten wanneer de leerkracht beschikbaar is voor vragen en feedback (voorspelbaar leerkrachtgedrag)				
	leerlingen weten wat er van hen verwacht wordt als de leerkracht niet beschikbaar is (zelfregulatie)				
oordeel aandachtspunt		-	+		

3.4 heeft een overzichtelijk en overdraagbare groepsadministratie	de groepsadministratie bevat een jaarplanning van de leerstof en het gerealiseerde leerstofaanbod van het moment			
	de groepsadministratie bevat op een toegankelijke manier leerlingengegevens			
	de gegevens over klassenorganisatie, vorderingen van leerlingen en zorg aan leerlingen zijn toegankelijk en overdraagbaar			
oordeel aandachtspunt		-	+	
OORDEEL INDICATOR 3 DOELMATIG KLASSENMANAGEMENT Norm: 3.1-3.2		O	Z	V G

Indicator 4 - Activerende directe instructie: <i>scaffolding</i>, inhoudelijke helderheid en structuur, feedback, activering				
Aandachtspunten	goede praktijken	-	+	nvt
4.1 maakt duidelijk hoe de les inhoudelijk aansluit bij voorgaande lessen	bespreekt het voorgaande werk m.b.t. hetzelfde lesdoel			
	haalt relevante voorkennis op en vat deze samen			
	vermeldt hoe de les aansluit bij wat voorafgegaan is			
	laat leerlingen niet raden naar wat ze de vorige keer hebben geleerd maar ondersteunt hen m.b.v. een voorbeeld			
oordeel aandachtspunt		-	+	
4.2 verduidelijkt de lesdoelen	informeert de leerlingen over de lesdoelen			
	plaatst doelen in een voor leerlingen rijke context			
	zorgt ervoor dat het lesdoel bij leerlingen 'binnen komt'			
oordeel aandachtspunt		-	+	
4.3 maakt voor leerlingen de inhoudelijke opbouw van de les inzichtelijk	maakt aan kinderen duidelijk volgens welke inhoudelijke en/of procesmatige stappen de les gaat verlopen (zie ook (4.8))			
	maakt bij iedere nieuwe stap in de les duidelijk hoe deze past in het totaal			
oordeel aandachtspunt		-	+	
4.4 geeft duidelijke uitleg van de leerstof en opdrachten	legt uit in opeenvolgende stappen			
	stelt vragen die door leerlingen worden begrepen			
	vat van tijd tot tijd de leerstof samen			
	geeft blijk van beheersing vakinhoud van de les			
	geeft blijk van kennis didactische opbouw van de leerinhouden			
	houdt in de gaten of leerlingen de instructie nog kunnen volgen en schakelt zo nodig een stapje terug in de leerlijn (zoekt 'grond onder hun voeten')			
oordeel aandachtspunt		-	+	
4.5 maakt passend gebruik van didactische hulpmiddelen en de leeromgeving	zorgt voor aanschouwelijke en ondersteunende middelen die leerdoelen ondersteunen, verwijst bv naar de leeromgeving			
	maakt duidelijk welke materialen en didactische hulpmiddelen gebruikt kunnen worden			
	komt tegemoet aan verschillen in oplossingsstrategieën van leerlingen (bv. extra visuele ondersteuning bij rekenen, spelling)			
oordeel aandachtspunt		-	+	
4.6 richt een leeromgeving in die uitdagend en rijk is	de leeromgeving correspondeert met het leerstofaanbod dat in die periode dominant is			
	zorgt voor diverse ondersteunende en stimulerende materialen voor de verschillende vakgebieden; taal, lezen, rekenen, wereldoriëntatie			
	OB: zorgt voor hoeken en materialen die geletterdheid, gecijferdheid en motorische ontwikkeling stimuleren			
	OB: speel- en werkhoeven zijn thematisch ingericht en lokken spel uit			
	de leeromgeving sluit aan bij de actualiteit van de groep			
	de leerkracht is zelf onderdeel van de leeromgeving: maakt leerlingen nieuwsgierig en overtuigt hen van relevantie van leerinhouden			
oordeel aandachtspunt		-	+	
4.7 betreft alle leerlingen bij de les	geeft opdrachten die leerlingen aanzetten tot actieve deelname			
	stelt vragen die alle leerlingen aanzetten tot nadenken			
	zorgt ervoor dat alle leerlingen tijdens de instructie goed luisteren en tijdens de verwerking doorwerken			
	wacht na het stellen van vragen voldoende lang om alle leerlingen te laten nadenken en selecteert dan welbewust een leerling			
	geeft ook leerlingen de beurt die niet hun hand opsteken			
oordeel aandachtspunt		-	+	
4.8 hanteert bij uitleg werkvormen die leerlingen activeren	maakt gebruik van gespreks- en discussievormen			
	benut middelen die zelfstandig werken en leren mogelijk maken			

	zorgt voor begeleide (in)oefening			
	laat leerlingen in groepen/hoeken werken			
	maakt gebruik van coöperatieve werkvormen			
	laat leerlingen meeschrijven tijdens de instructie			
oordeel aandachtspunt		-	+	
4.9 geeft feedback aan leerlingen met betekenis voor het leerdoel	gaat tijdens de instructie na of leerlingen de leerstof hebben begrepen			
	gaat tijdens de verwerking na of leerlingen de opdrachten op een juiste manier uitvoeren			
	refereert bij feedback expliciet aan de doelen			
	refereert bij feedback expliciet aan de fasering van de les of van de opdracht (zie 4.3)			
	geeft feedback op de wijze waarop leerlingen tot hun antwoord komen			
	feedback is opgebouwd uit feed up, feedback en feed forward			
	geeft feedback op de planning, gekozen aanpak, mate van samenwerking of mate van ondersteuning			
oordeel aandachtspunt		-	+	
4.10 gaat na of de lesdoelen bereikt zijn	laat de leerlingen reflecteren op hun eigen leerproces			
	vat samen wat kinderen hebben geleerd			
	grijpt expliciet terug op doelen			
	gaat na wat de prestaties van de leerlingen zijn			
oordeel aandachtspunt		-	+	
OORDEEL INDICATOR 4 activerende directe instructie.		O	Z	V
Norm: 4.2 (scaffolding)- 4.4 (duidelijkheid)- 4.7 (activering)- 4.9 (feedback)				G

Indicator 5 - Strategieën voor denken en leren				
Aandachtspunten	goede praktijken	-	+	nvt
5.1 leert leerlingen vakspecifieke strategieën	leert leerlingen oplossingsmethodieken (algoritme, analogie, regeltoepassing) die gerelateerd zijn aan het doel van de les			
	leert leerlingen het gebruik van ordeningsmiddelen aan			
	geeft leerlingen aanwijzingen voor het oplossen van problemen			
	demonstreert denkstrategieën door modeling of hardop denken			
	vereenvoudigt problemen door ze in stukken te hakken			
oordeel aandachtspunt		-	+	
5.2 leert leerlingen metacognitieve strategieën	leert leerlingen de taak te analyseren (wat wordt er van me verwacht?)			
	leert leerlingen voorkennis te activeren (wat weet ik al?)			
	leert leerlingen doelen stellen (wat moet ik bereiken?)			
	leert leerlingen plannen (hoe ga ik de taak aanpakken?)			
	leert leerlingen de voortgang te monitoren (ben ik op de goede weg?)			
	leert leerlingen hun werk te evalueren (ben ik tevreden met het resultaat?)			
oordeel aandachtspunt		-	+	
5.3 laat leerlingen hardop denken	geeft leerlingen de gelegenheid hardop oplossingen te bedenken			
	vraagt leerlingen denkprocessen te verbaliseren			
	is niet alleen zelf aan het woord maar stimuleert interactie met en tussen leerlingen			
oordeel aandachtspunt		-	+	
5.4 stelt zich coachend op en helpt op aanvraag	geeft leerlingen de gelegenheid eerst zelf oplossingen te bedenken			
	geeft leerlingen de gelegenheid van hun fouten te leren			
	laat leerlingen zelfstandig oplossingen uitproberen			
	reageert adequaat op hulpvragen van leerlingen, overeenkomstig uiteenlopende niveaus van zelfstandigheid			
oordeel aandachtspunt		-	+	
5.5 laat leerlingen reflecteren op oplossingsstrategieën en hun eigen aanpakgedrag	laat leerlingen verschillende oplossingsstrategieën / aanpakken met elkaar vergelijken			
	leert leerlingen inzicht te krijgen in het eigen leerproces ten opzichte van dat van anderen (metacognitie)			
	brengt structuur aan in de verschillende oplossingsstrategieën / aanpakken			
	laat leerlingen de handigste oplossingsstrategie / aanpak bepalen			
	evalueert de bruikbaarheid van oplossingsstrategieën / aanpakken			
oordeel aandachtspunt		-	+	

5.6 laat in interactie betekenis ontstaan	stimuleert leerlingen om eigen ervaringen of ideeën in te brengen			
	speelt vragen door naar andere leerlingen			
	laat leerlingen reageren op anderen			
	gebruikt vormen van wederzijds onderwijzen			
oordeel aandachtspunt		-	+	
5.7 bevordert het toepassen van het geleerde	plaatst de leerstof in een betekenisvolle context			
	vraagt leerlingen waarvoor het geleerde (ook) gebruikt kan worden (zie 4.2)			
	bevordert het bewust toepassen van het geleerde in andere (verschillende) leergebieden			
oordeel aandachtspunt		-	+	
OORDEEL INDICATOR 5 STRATEGIEËN VOOR DENKEN EN LEREN Norm: 5.1 (aanleren strategieën)- 5.5 (reflectie)		O	Z	V G

Indicator 6 - Systematisch volgen van vorderingen				
Aandachtspunten	goede praktijken	-	+	nvt
6.1 observeert regelmatig en neemt regelmatig toetsen af (methodeafhankelijke en methodeonafhankelijke toetsen, LVS)	maakt gebruik van methodegebonden toetsen			
	OB: maakt gebruik van observatielijsten van de gebruikte methodieken/ tussendoelen			
	de methodeafhankelijke toetsen worden afgenomen onder de afgesproken condities (middellange cyclus)			
	de methodeonafhankelijke toetsen worden onder de goede condities afgenomen en volgens de toetskalender (lange cyclus)			
	maakt logboekantekeningen naar aanleiding van nagekeken werk, feedbackrondes, instructie e.d. (korte cyclus)			
oordeel aandachtspunt		-	+	
6.2 volgt de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen	bepaalt jaarlijks de sociaal-emotionele ontwikkeling			
	gebruikt een genormeerd volginstrument			
oordeel aandachtspunt		-	+	
6.3 analyseert resultaten van leren (formatieve evaluatie)	signaleert – op basis van de gegevens – stagnaties in de ontwikkeling/vorderingen van leerlingen vroegtijdig en adequaat			
	benut voor de analyse gegevens uit methodeafhankelijke toetsen, methodeonafhankelijke toetsen en observaties			
	maakt foutenanalyses van de verzamelde gegevens			
	voert diagnostische gesprekjes met leerlingen om meer inzicht te krijgen in waar leerlingen uitvallen of opvallen			
oordeel aandachtspunt		-	+	
6.4 analyseert het leerproces (summatieve evaluatie)	stelt niet alleen vast waar leerlingen op uitvallen, maar ook waarom en benut hiervoor alle aanwezige informatie (ook 4.9, indicator 5)			
	voert diagnostische gesprekjes met leerlingen om meer inzicht te krijgen in hoe de leerling leert			
	betreft reflectie op eigen handelen bij vaststelling waarom een leerling uitvalt			
	geeft blijk van kennis van leerlijnen en veel voorkomende leerproblemen (orthodidactische kennis)			
oordeel aandachtspunt		-	+	
6.5 plant en registreert interventies naar aanleiding van analyse en reflectie	plant en registreert interventies naar aanleiding van de verzamelde gegevens, analyses en conclusies (middellange en lange cyclus)			
	plant en registreert interventies naar aanleiding van dagelijkse observaties (korte cyclus)			
	past de didactische aanpak voor de groep of individuele leerlingen aan op basis van de analyse			
	past de pedagogische aanpak aan op basis van gedocumenteerde kennis op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling			
oordeel aandachtspunt		-	+	
6.6 evalueert het resultaat / effect van de geplande interventies	evalueert of de doelen zijn behaald			
	evalueert de uitvoering van de geplande interventie			
	evalueert of de probleemanalyse adequaat was (relatie 6.3 en 6.4)			
	plant zonodig nieuwe interventies			
oordeel aandachtspunt		-	+	
OORDEEL INDICATOR 6 SYSTEMATISCH VOLGEN VAN VORDERINGEN Norm: 6.4-6.5 (analyse waarom leerlingen uitvallen en plannen van interventies)		O	Z	G

Indicator 7 - Afstemming instructie en verwerking					
Aandachtspunten	goede praktijken	-	+	nvt	
7.1 differentieert in instructie- of verwerkingstijd	geeft zwakke leerlingen extra leertijd				
	geeft zwakke leerlingen 'voor'- of 'na'-instructie				
	geeft niet alle leerlingen dezelfde tijd voor de opdracht				
	zet leerlingen die minder instructie nodig hebben (alvast) aan het werk, met de anderen wordt de instructie voortgezet				
	geeft aanvullende instructie aan groepjes of individuele leerlingen				
oordeel aandachtspunt		-	+		
7.2 differentieert in verwerking van de leerstof	maakt tussen leerlingen verschil in de omvang van opdrachten				
	maakt tussen leerlingen verschil in de mate van verdieping van opdrachten				
	laat sommige leerlingen gebruik maken van hulpmaterialen				
	gebruikt aanwijzingen uit de methode				
oordeel aandachtspunt		-	+		
7.3 stemt instructie en verwerking af op kennis over hoe leerlingen leren (en wat leerlingen weten)	de (aanvullende) instructie sluit aan op kennis over hoe de leerling leert (zie 6.4)				
	zet een stap terug in leerproces en/of leerlijn en gebruikt ondersteunende middelen				
	sluit met gebruik van voorbeelden aan bij de voorkennis van leerlingen				
	richt zich niet alleen op de middenmoot				
	stelt gedurende de instructie vragen van verschillend niveau aan specifieke (groepen van) leerlingen				
	geeft gedurende de instructie opdrachten van verschillend niveau aan specifieke (groepen van) leerlingen				
oordeel aandachtspunt		-	+		
ORDEEL INDICATOR 7 AFSTEMMING INSTRUCTIE EN VERWERKING		O	Z	V	G
Norm: 7.3 (afstemming instructie)					

Indicator 8 - Leerlingen zijn actief betrokken					
Aandachtspunten	goede praktijken	-	+	nvt	
8.1 er is een goede individuele betrokkenheid van leerlingen bij de instructie	leerlingen letten op tijdens de instructie				
	leerlingen nemen actief deel aan leer- of kringgesprekken				
	leerlingen stellen vragen				
	leerlingen luisteren actief bij de instructie				
oordeel aandachtspunt		-	+		
8.2 leerlingen werken op betrokken wijze aan hun taak	leerlingen werken geconcentreerd en taakgericht aan de opdrachten				
	leerlingen gebruiken hun tijd efficiënt				
oordeel aandachtspunt		-	+		
ORDEEL INDICATOR 8 LEERLINGEN ZIJN ACTIEF BETROKKEN		O	Z	V	G
Norm: 8.1-8.2 (betrokkenheid leerlingen)					